

O B R A Z L O Ž E N J E

ZA DONOŠENJE PRAVILNIKA O MAKSIMALNO DOZVOLJENIM KOLIČINAMA ODREĐENIH KONTAMINANATA U HRANI

I. USTAVNO-PRAVNI I ZAKONSKI OSNOV ZA UVOĐENJE PROPISA

Zakonski osnov za donošenje Pravilnika o maksimalno dozvoljenim količinama određenih kontaminanata u hrani sadržan je u čl.: 16. i 17. stav (2) i 72. Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04), te članu 17. Zakona o Savjetu ministara BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08).

II. RAZLOZI ZA UVOĐENJE PROPISA, OBJAŠNENJE ODABRANE POLITIKE

Agencija za bezbjednost hrane Bosne i Hercegovine formirana je na osnovu Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04), Odlukom o osnivanju Savjeta ministara BiH, kao samostalna upravna organizacija, autoritet za bezbjednost hrane i hrane za životinje, primjenu međunarodnih konvencija i međunarodnih sporazuma iz područja bezbjednosti i kvaliteta hrane obavezujućih za Bosnu i Hercegovinu.

Na prijedlog Agencije, u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko distrikta BiH, Savjet ministara BiH donosi provedbene propise kojima se uređuje bezbjednost i kvalitet hrane, radi:

- a) Zaštite potrošača
- b) Omogućavanja potrošačima da izvrše izbor u vezi sa hranom koju upotrebljavaju
- c) Zaštite interesa proizvođača

U Bosni i Hercegovini trenutno je važeći Pravilnik o maksimalno dozvoljenim količinama za određene kontaminante u hrani („Službeni glasnik BiH“ br. 68/14; 79/16; 9/17; 84/18).

Oblast kontaminanata u hrani u Evropskoj uniji podložna je čestim izmjenama i dopunama što stvara potrebu za usklađivanjem zakonodavstva Bosne i Hercegovine.

U Evropskoj uniji usvojena je nova Uredba kojom se utvrđuju maksimalno dozvoljene količine određenih kontaminata u hrani. Uredba Komisije (EU) br. 2023/915 od 25. aprila 2023. godine ukida sve prethodne uredbe iz ove oblasti čime je nastala i potreba za usklađivanjem Pravilnika o maksimalno dozvoljenim količinama određenih kontaminanata u hrani sa novonastalim izmjenama u zakonodavstvu EU.

Slijedom navedenog, te u skladu sa odredbama Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 11/05, 58/14, 60/14, 50/17, 70/17 i 10/21) urađen je novi propis.

Pravilnik o maksimalno dozvoljenim količinama određenih kontaminanata u hrani zamjenjuje naprijed navedene pravilnike u vezi sa maksimalnim dozvoljenim količinama određenih kontaminanata u hrani.

Donošenjem Pravilnika o maksimalno dozvoljenim količinama određenih kontaminanata u hrani Bosna i Hercegovina bi pratila legislativu EU i imala usaglašene propise iz ove oblasti što bi omogućilo domaćim proizvođačima da imaju ravnopravan tretman na tržištu.

III. PRINCIPI NA KOJIMA JE ZASNOVAN PROPIS

Pravnim propisom – Pravilnikom o maksimalno dozvoljenim količinama određenih kontaminanata u hrani utvrđene su maksimalno dozvoljene količine određenih kontaminanata u hrani i preuzete su odredbe **Uredbe Komisije (EU) 2023/915** od 25. aprila 2023. *o najvećim dopuštenim količinama određenih kontaminanata u hrani i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1881/2006*, zaključno sa **Uredbom Komisije (EU) 2024/1987** od 30. jula 2024. *o izmjeni Uredbe (EU) 2023/915 u pogledu najvećih dopuštenih količina nikla u određenim vrstama hrane*. Potrebno je ponovo izmijeniti maksimalno dozvoljene količine određenih kontaminanata da bi se uzele u obzir nove informacije i razvoj u Codex Alimentarius-u. Radi zaštite javnog zdravlja, bitno je zadržati kontaminante na nivoima koji su toksikološki prihvatljivi. U slučaju mogućeg rizika za zdravlje, maksimalno dozvoljene količine kontaminanata trebalo bi utvrditi na najnižem nivou koji je razumno moguće postići (načelo ALARA – *As Low As Reasonably Achievable*). Takvim se pristupom osigurava da subjekti u poslovanju s hranom primjenjuju mjere kojima se u najvećoj mogućoj mjeri sprečava i smanjuje kontaminacija radi zaštite javnog zdravlja.

Radi učinkovite zaštite javnog zdravlja, hrana koja sadrži kontaminante u količinama koje prekoračuju maksimalno dozvoljene količine ne bi se smjela stavlјati na tržište kao takva niti upotreblјavati kao sastojak hrane ili miješati s hranom.

IV. USKLAĐENOST PROPISA KOJA SE ODNOSI NA OBRADU LIČNIH PODATAKA SA STANDARDIMA ZAŠTITE LIČNIH PODATAKA

Odredbe propisa su usklađene sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06 i 76/11).

V. USKLAĐENOST PROPISA SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

U pravnom naslijeđu Evropske unije (*acquis communautaire*), predmetna oblast pravnog propisa–Pravilnik o maksimalno dozvoljenim količinama određenih kontaminanata u hrani usklađen je sa sljedećim uredbama:

- **Uredbom Komisije (EU) br. 2023/915** od 25. aprila 2023. godine *o najvećim dopuštenim količinama određenih kontaminanata u hrani i o stavljanju izvan snage Uredbu (EZ) br. 1881/2006;*
- **Uredbom Komisije (EU) 2023/1510** od 20. jula 2023. godine *o izmjeni Uredbe (EU) 2023/915 u pogledu najvećih dopuštenih količina kadmija u jestivom šilju i određenim kultiviranim gljivama;*
- **Uredbom Komisije (EU) 2024/1002** od 4. aprila 2024. godine *o izmjeni Uredbe (EU) 2023/915 u pogledu najvećih dopuštenih količina perklorata u grahu (*Phaseolus vulgaris*) s mahunama;*
- **Uredbom Komisije (EU) 2024/1003** od 4. aprila 2024. godine *o izmjeni Uredbe (EU) 2023/915 u pogledu najvećih dopuštenih količina zbroja 3-monohlorpropandiola (3-MCPD) i estera masnih kiselina 3-MCPD-a u početnoj i prijelaznoj hrani za dojenčad, hrani za posebne medicinske potrebe namijenjenoj dojenčadi i maloj djeci te hrani za malu djecu;*
- **Uredbom Komisije (EU) 2024/1022** od 8. aprila 2024. godine *o izmjeni Uredbe (EU) 2023/915 u pogledu najvećih dopuštenih količina deoksinivalenola u hrani;*
- **Uredbom Komisije (EU) 2024/1038** od 9. aprila 2024. *o izmjeni Uredbe (EU) 2023/915 u pogledu najvećih dopuštenih količina toksina T-2 i HT-2 u hrani;*
- **Uredbom Komisije (EU) 2024/1756** od 25. juna 2024. *o izmjeni i ispravku Uredbe (EU) 2023/915 o najvećim dopuštenim količinama određenih kontaminanata u hrani;*
- **Uredbom Komisije (EU) 2024/1808** od 1. jula 2024. *o izmjeni Uredbe (EU) 2023/915 u pogledu datuma primjene nižih najvećih dopuštenih količina sklerocija glavice raži i alkaloida glavice raži u hrani.*
- **Uredbom Komisije (EU) 2024/1987** od 30. jula 2024. *o izmjeni Uredbe (EU) 2023/915 u pogledu najvećih dopuštenih količina nikla u određenim vrstama hrane.*

VI. SPROVEDBENI MEHANIZMI I NAČIN OSIGURAVANJA POŠTOVANJA PROPISA

Službena kontrola i inspeksijski nadzor će se provoditi na način kako je to propisano važećim zakonskim i podzakonskim propisima.

VII. OBRAZLOŽENJE FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE PROPISA I FINANSIJSKE EFEKTE ZAKONA

Za primjenu odredbi ovog Pravilnika nije potrebno osigurati dodatna sredstva u budžetu Bosne i Hercegovine.

VIII. OBRAZLOŽENJE MOGUĆIH EKONOMSKIH, SOCIJALNIH I OKOLINSKIH UTICAJA PROPISA

Razlike između propisa u Bosni i Hercegovini, kao i propisa koji su na snazi u zemljama iz okruženja i zemljama Evropske unije a koje se odnose na maksimalno dozvoljene količine određenih kontaminanata u hrani, predstavljaju prepreku za slobodno kretanje hrane stvarajući nejednake uslove na tržištu te na taj način imaju direktan uticaj na funkcionisanje tržišta. Naprijed navedeno predstavlja problem subjektima u poslovanju sa hranom koji hranu proizvode, uvoze i stavljaju na tržište u Bosni i Hercegovini. Zbog toga je neophodno donijeti propis kojim bi se maksimalno dozvoljene količine određenih kontaminanata u hrani utvrdile na najnižem nivou koji je razumno ostvariv (ALARA), uzimajući u obzir održavanje visokog nivoa zaštite javnog zdravlja.

IX. OPIS KONSULTACIJA VOĐENIH U PROCESU IZRADE PROPISA

U skladu sa članom 17. Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa, („Službeni glasnik BiH“, broj 05/17) i odredbama Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 11/05, 58/14, 60/14, 50/17, 70/17 i 10/21):

- Obavještanje i objavljivanje Prijedloga propisa na internet stranici Agencije za bezbjednost hrane BiH, u dijelu koji se odnosi na javne konsultacije;
- Direktno dostavljanje Prijedloga propisa na komentare i mišljenja nadležnim organima Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;
- Stavljanje na web portal e-Konsultacije.

X. RASPORED EVENTUALNOG PONOVRNOG PREISPITIVANJA UVEDENOG PROPISA

U skladu sa nastalim izmjenama i dopunama legislative EU sa kojom je vršeno usklađivanje, te na osnovu stečenih iskustava kroz primjenu propisa i u skladu sa nastalim potrebama.